

Kazimierz Wenta
k.wenta@poczta.onet.pl
Wyższa Szkoła Humanistyczna TWP
Szczecin

Edukacja w wirtualnej szkolnej sferze publicznej

Wprowadzenie

„Edukacja” jako termin anglojęzyczny w latach 90. zadomowił się w polskiej publicystyce, pedagogice i w funkcjonującym systemie szkolnym na wszystkich jego szczeblach. W istocie zawiera on w swej treści więcej aniżeli wynika to z pierwotnej wersji słownikowej i obejmuje: nauczanie – uczenie się, wychowanie – samowychowanie oraz opiekę – samoopiekę. Z kolei o wirtualnej szkole pisze się jako o placówce skomputeryzowanej i korzystającej z globalnej i lokalnej sieci, natomiast sprawy dotyczące tzw. sfery publicznej budzą daleko idące kontrowersje. Wynika to m.in. stąd, że rozgrywa się ona na przecięciu interesów jednostki, zwłaszcza osób zarządzających i zarazem decyzyjnych oraz użytkowników sieci, a sfera publiczna i działanie społeczne ma miejsce w tle logiki rozwoju świata życia codziennego.

Przedmiotem dociekań w niniejszym opracowaniu, w ujęciu raczej sygnałnym, jest przede wszystkim problematyka dotycząca przesłanek teoretycznych związanych ze światem życia, sferą publiczną oraz wirtualnością, jak również supozycją metodologiczną, aby nawiązać do dostępnych materiałów badawczych i ich transplatacji na teren zróżnicowanych polskich szkół.

Przesłanki teoretyczne o świecie życia, sferze publicznej, szkole i wirtualności

Na ogół za przesłanki teoretyczne uznaje się taki zestaw logicznie powiązanych ze sobą deklaracji z różnych źródeł, które stanowią względnie spójny system, a szczególną właściwością jest to, że opiera się na zasadach niezależnych od zjawisk, które mają być wyjaśnione [Lauwerys, Cowen, 1987, s. 85]. Dlatego o świecie życia codziennego w sferze publicznej, także w szkole, m.in. ze względu na komunikacyjną wirtualność, można rozważać w dość skrótowym zakresie, ponieważ teoretyczne przesłanki nawiązują nie tylko do nauk społecznych, ale także przyrodniczych i matematyczno-informatycznych.

Dyskusyjna jest deklaracja A. Schütza, że życie codzienne to świat [...] w którym *(i na który) działa pośród swoich bliźnich w pełni świadomy i dorosły człowiek*. Czyli, jest to świat, który istniał przed narodzinami jednostki/osoby, a swoją ciągłość istnienia zawdzięcza interpretacji ze strony przodków w procesach naturalnego doświadczenia jego składników, a więc jest to wiedza podręczna, służąca jako schemat interpretacyjnego odniesienia. Okazuje się, że nie jest to intersubiektywny świat jednostki/osoby, ale świat intersubiektywnie podzielany przez członków wspólnoty, którzy podejmują wobec niego nastawienie praktyczne, a nie teoretyczne [Schütz, 2008, s. 18]. Świat życia jako preludium do uczestnictwa w sferze publicznej jawi się jako: 1) naiwna zażyłość podmiotu z bezproblemowo danym tłem; 2) prawomocność intersubiektywnie podzielonego świata;

3) totalny, a zarazem nieokreślony, nieszczelny, a mimo to ograniczający charakter świata życia [Habermas, 1999, s. 234]. W istocie tak interpretowany świat życia może być ujmowany jako element sytuacji działania, uwzględniając stałą oczywistość, oswojoną zrozumiałość i bezpieczeństwo, a proces reprodukcji i odtwarzania jest zgodny z intersubiektywnie podzielanymi zasobami. W związku z tym pojęcie świata zasada się na stwierdzeniach, że: 1) świat ma charakter obiektywnych stanów rzeczy, które istnieją lub mogą być wywołane przez zamierzoną interwencję; 2) świat społeczny w swej treści wyznacza ogół odniesień interpersonalnych; 3) świat jest subiektywny, ponieważ obejmuje w sobie przestrzeń wewnętrznych uczuć, doznań i przeżyć oraz należą do niego także akty poznawcze oraz takie zamiary, które nie odpowiadają istniejącemu stanowi rzeczy w świecie obiektywnym, a dostęp jednostki ma charakter uprzywilejowany [Habermas, 1999, s. 163, 166-167 i 172-173]. Zmierzając z kolei do rozszerzenia pojęcia świata życia codziennego o składnik społeczny oraz osobowościowy warto zauważyć, z punktu widzenia m.in. wirtualnej sfery publicznej komunikacji, odnawiające się (reprodukujące) wymiary obejmujące: 1) kontynuowanie wiedzy ważnej dla członków grupy (uczniów-studentów w środowisku edukacyjnym); 2) czynniki stabilizujące solidarność grupowa; 3) wychowanie odpowiedzialnych jednostek jako osób tożsamych.

Doszukując się zorganizowanej reprodukcji m.in. w wirtualnej komunikacji publicznej, aby utrzymać strukturalne składniki ciągłości tradycji świata życia w praktyce życia codziennego należy uwzględnić: a) spójność wiedzy w kulturze; b) trwałość tożsamości grupowej w społeczeństwie; c) harmonizowanie indywidualnych biografii ze zbiorowymi formami życia [Ibidem, s. 244 i 248-249].

Przesłanki teoretyczne w aspekcie życia codziennego w sferze publicznej nawiązują przede wszystkim do wizji: 1) kulturalistycznej, która ukazuje sferę publiczną jako miejsce reprodukcji niepoddawanej krytyce tradycji w monologicznym ukształtowanym obrazie świata; 2) systemowej, która umożliwia dostrzec sferę publiczną z perspektywy tła organizującego obrazu świata obiektywnego oraz społecznego, które stają się wzorami interpretacji wiedzy, norm i zachowań komunikacyjnych, jak również regulujące interakcje społeczne, aby spajać cały system; 3) komunikacyjnej, zorientowanej na operowanie roszczeniami ważnościowymi, na zasadzie: a) odnawiania strukturalnych składników świata życia dotyczących kultury, społeczeństwa oraz osobowości; b) zmiany strukturalnych składników życia codziennego, uwzględniając osobowościową odrębność na tle obiektywnych stanów rzeczy oraz norm organizujących prawowite porządki społeczne, np. zdolność podmiotu do ograniczenia i kontrolowania własnej woli i działania ze względów etyczno-moralnych [Gańko-Karwowska, 2013, s. 37]. Analizując zróżnicowane poglądy na temat systemowego ujęcia sfery publicznej wydaje się dyskusyjna teza o zaniku sprzężenia między systemem ekonomiczno-politycznym a społecznym światem życia codziennego, ponieważ sfera publiczna wolnych obywateli rzekomo pozbawiona jest komunikacyjnej przemocy, a obok wolnych mediów kształtowany jest fundament dla rozwoju obywatelskiego społeczeństwa [Ibidem, s. 68].

Dociekania nad publiczną sferą elektronicznej komunikacji można skoncentrować na dwóch wirtualnych konstruktach, tzn. portalach internetowych i forach dyskusyjnych. Pierwszy z nich – portal internetowy to serwis informacyjny, tworzony i eksploatowany

w oparciu o technologię World Wide Web (WWW) i w zasadzie uczestniczy w procesie społecznienia Internetu, ponieważ coraz więcej instytucji, także szkoły podejmują decyzje o przenoszeniu części lub całości swojej działalności do wirtualnej przestrzeni tworząc tzw. zinstytucjonalizowane portale internetowe (techno instytucje), np. a) instytucje zewnętrzne; b) teleinstytucje; c) cyberinstytucje; d) instytucje sieciowe [Becheikh, Su, 2005, s. 93-110]. Wkraczanie i zagospodarowanie cyberprzestrzeni w rzeczy samej ma charakter działalności nieobligatoryjnej, a potrzeba jego tworzenia oraz zakres i forma zamieszczanych treści uzależniona jest od strategii zarządzania, uwzględniając obowiązujące zasady i normy, m.in. respektowania praw autorskich i ochronę danych osobowych oraz przestrzeganie innych przepisów formalno-prawnych. Warto także wskazać na wątki obligatoryjne, wynikające z badania przestrzeni źródeł, w konwencji wyborów oczekiwanych, proponowanych treści, nasyconych daleko idącą wizualizacją i wirtualną audialnością.

Sensu cyberedukacji można z kolei upatrywać, w analogii do społecznej cyberprzestrzeni, która jawi się przede wszystkim w sferze zmysłowej jako reakcja na wirtualną komunikację. Co prawda, już w 2002 roku Barry Wellman postulował, aby przestać nazywać Internet „cyberprzestrzenią”, bo to przestaje mieć sens, gdy większość ludzi traktuje Internet czysto użytkowo, a na grunt polski ta myśl została przeniesiona jakieś 3-4 lata później, kiedy to pisano, że: *Podział na cyberprzestrzeń i 'real', świat online i offline. Być może stawia to nas wobec fałszywej dychotomii i nie pozwala na zrozumienie natury nowego medium* [Batorski, Olechnicki, 2007, s. 5-14]. Wynika to prawdopodobnie stąd – jak od kilku dobrych lat pokazują to badania – że nie ma sensu dzielenia wiedzy na „wirtualną” i „realną”, bo są to na ogół te same treści podtrzymywane na różne sposoby. Nie ma też sensu rozważać nad tym, czy „w Internecie” przybieramy inną tożsamość, bo wiadomo przynajmniej od czasów Ervinga Goffmana (2005), że zależy to od sytuacji i od partnerów interakcji, ponieważ nie ma znaczenia, czy porozumiewamy się przez Internet czy inaczej, z kim się kontaktujemy i jakie pełnimy funkcje oraz jakie odgrywamy role.

O strukturze cyberedukacji, właśnie z punktu widzenia tzw. cyberprzestrzeni edukacyjnej [Cyberprzestrzeń i edukacja, 2012] można rozważać od strony problemów ogólnych w edukacji medialnej [Ibidem, s. 32-86], interakcji społecznych [Ibidem, s. 87-156], spraw osobowości w kontekście do wychowania dzieci i młodzieży [Ibidem, s. 157-254] oraz szans edukacyjnych i zagrożenia cyberprzestrzenią [Ibidem, s. 255-362]. „Strukturę” jako pojęcie abstrakcyjne na ogół można potraktować jako zbiór, układ wzajemnie powiązanych ze sobą elementów lub układ relacji elementów występujących w danym systemie [Olechnicki, Załęcki, 2000, s. 205]. Co prawda, w cyberedukacji mamy do czynienia nie tylko z komunikowaniem się ze światem realnym, zewnętrznym i wewnętrznym człowieka, za pośrednictwem sieci informacyjnej, kryjącej w sobie zarówno wartości dotyczące dobra, jak i zła, mądrości oraz głupoty, piękna i brzydoty, ale także miłości i nienawiści, równości i nierówności, bezpieczeństwa i niebezpieczeństwa [Wenta, 2009, s. 293-298].

W literaturze z zakresu komunikacji w społeczeństwie sieciowym występują takie pojęcia jak: „cyberprzestrzeń”, „cyfrowe środki wyrazu”, „komunikat elektroniczny”, „cyfrowa komunikacja”, „rzeczywistość wirtualna”, „kompetencje komunikacyjne oparte na cyfrowym języku przekazu treści”. W takim też stanie rzeczy w społeczeństwie sieciowym wirtualność rozumiana jest jako odwzorowanie rzeczywistości realnej poprzez abstrakcje, z których

tworzone są obiekty (byty) informacyjne, które są interpretowane za pomocą *information literacy* [Perzycka, 2008, s. 51-52], czyli nowej edukacji nazywanej e-edukacją, opartej na zdolnościach do znalezienia, oceny i użycia informacji [*Integrating...*, 2004].

Funkcje cyberedukacji, która staje się integralną częścią społeczeństwa sieciowego ujawniają się w postaci tradycyjnie nazywanych lecz ustawicznie zmieniających się dla nich, pod wpływem nowych narzędzi informatycznych, zadań wykonawczych związanych ze sferą poznawczą, motywacyjną, emocjonalną, behawioralną, cywilizacyjno-kulturową, społeczno-zdrowotną i pokrewnymi. Z drugiej jednak strony, nie można nie dostrzegać tego, że terażniejsza cywilizacja bitowa ma w sobie strukturalno-funkcjonalne ograniczenia, co przekłada się na „zachowanie” systemów informatycznych, zwłaszcza pierwszych, niedoskonałych robotów edukacyjnych. Tymczasem w kielkującej cywilizacji kubitowej zapowiada się dopiero wielka rewolucja, ponieważ u jej [...] *podstaw znajduje się ambiwalencja zrównoważona, rozum transwersalny, współwystępowanie wielu przeciwstawnych stanów własnych, wiedza oscylacyjna, dynamiczny układ przekształceń struktur poznawczych, emocjonalnych i sprawczych, rozpatrywanych w obszarach wszelkich wartości społeczno-kulturowych w układzie między porządkiem a chaosem, koniecznością a zmianą, schematem a ciągłą zmianą schematu* [Gnitecki, 2005, s. 88]. Dlatego o cyberedukacji w cywilizacji bitowej, która prawdopodobnie w XXI wieku jest i będzie oparta na dominującej jednoznaczności odwzorowań wartości, ambiwalencji równowagowej, porządku, konieczności i ciągłości w sferze funkcjonujących wartości społeczno-kulturowych. Nakłania to do dociekań nad płynną cyberedukacją, funkcjonującą na zasadzie przechodzenia od cywilizacji bitowej do cywilizacji kubitowej, która oddziaływać będzie na obecne dzieci i młodzież oraz uczniów i studentów wychowywanych dla terażniejszości i niedalekiej przyszłości.

Szkoła jako instytucja, której w Polsce, od strony formalno-prawnej, przypisano miano szkoły publicznej (państwowej) i szkoły niepublicznej (tzn. prywatnej i asocjacyjnej), nie tylko w wirtualnej rzeczywistości funkcjonuje jako sfera publiczna, ponieważ jest otwarta na zróżnicowane, szeroko rozumiane potrzeby edukacyjne. Wynika to stąd, gdyż dostrzega się ją i analizuje poprzez pryzmat świata życia codziennego jako miejsce reprodukcji kulturowej, społecznej i osobotwórczej. Zarysowane przesłanki teoretyczne pozwalają sądzić, że każda szkoła, zwłaszcza taka której przypisano miano szkoły wirtualnej, [...] *w optyce form komunikacji oraz procesów (de) demokratyzacji aktywności życiowej jednostki i społeczeństwa – pozwala przekroczyć klasyczny sposób rozumienia sfery publicznej jako miejsca realizacji działań społecznych zorientowanych na grę interesów i wykroczyć w cyberprzestrzeń, a dalej w rzeczywistość wirtualną instytucji* [Gańko-Karwowska, 2013, s. 74].

Badania nad *public relations* i wirtualną szkołą w sferze publicznej

Główne trzy typy badań *public relations* zdefiniowano w zasadzie dość dawno (1987) jako: 1) stosowane (zajmujące się konkretnymi problemami praktycznymi); 2) podstawowe (dostarczają przekrojowej wiedzy o sytuacjach, w których mają one miejsce); i 3) introspektywne (skoncentrowane na badaniach nad samą dziedziną *public relations*, np. badanie opinii o odgrywanych rolach osób w tej dziedzinie oraz o nieformalnych barierach

w karierze zawodowej). Zainteresowanie badaniami nad procesem *public realtion* uwzględniając, m.in. definiowanie problemów badawczych, planowanie programów, wprowadzanie w życie tych programów poprzez działanie i przekazywanie informacji oraz ocenianie ich skuteczności, wyraźnie koresponduje z badaniami nad Internetem [Wimmer, Dominick, 2008, s. 560-561 i 586], które z kolei nawiązują do badań nad działaniami społeczności szkolnej w wirtualnej sferze publicznej. Dlatego warto zwrócić uwagę na potrzebę profesjonalnych badań nad szkolnymi, także uczelnianymi portalami internetowymi i forami dyskusyjnymi. Wyniki badań pozwalają ograniczyć nie zawsze korzystne ich oddziaływanie na proces dochodzenia do porozumienia przy pomocy Internetu, ponieważ fałszywy konsensus można upatrywać w: a) liberalnej ślepotcie, gdyż nie daje pełnego obrazu rzeczywistości (szkolnej – uczelnianej) może mieć charakter indoktrynacyjny i pełnić funkcję ideologiczną; b) naiwnej poprawności, kiedy błąd interpretacyjny zasada się na ograniczonej poprawności politycznej w sferze analizowania zjawisk ze względu na określoną cechę społeczną, bez uwzględnienia struktury oraz charakteru całego zjawiska; c) fałszywej trosce o wykluczonych, która może zachęcać do demokratyzacji dostępu do szkoły i kultury, mierząc racjonalność instrumentalną (ekonomiczną), wiedzą pozytywistyczną, praktyką manipulacji, gdzie racje formułuje się pod dyktando populistycznych haseł marnowania talentów, niskiej efektywności oraz wielkości odpadu edukacyjnego [Sadura, 2010, s. 239-241].

Badania naukowców oraz specjalistów pokazują, że przeciętny człowiek spędza w Internecie codziennie od pięciu do sześciu godzin, a jednym z ostatnich wynalazków Internetu jest wirtualna szkoła, której zadaniem jest polepszenie działania polskich placówek oświatowych. Za pomocą portalu można zarządzać szkołą, istnieje dostęp do wirtualnej biblioteki oraz dziennika zawierającego oceny. Warto dyskutować na forum dyskusyjnym na terenie szkoły, dzieląc się przemyśleniami dyrektora z kadrą nauczycielską oraz uczniami i z innymi użytkownikami Internetu. Ważne jest to, że projekt dotyczący wdrażania idei wirtualnej szkoły zyskał poparcie i zgodę Unii Europejskiej, która współfinansuje całe przedsięwzięcie. W swej istocie szkolny portal internetowy ma być wyrazem demokratycznego wsparcia dla uczniów oraz ich rodziców, a także ma pomóc gronu pedagogicznemu w polskich szkołach. Dzięki temu nauczyciele będą mogli szybko skontaktować się z rodzicami danego ucznia, kiedy sprawia on kłopoty [*Czym jest wirtualna szkoła?*, 2014]. Wirtualnych szkół jest wiele, np. portal Szkoły Podstawowej im. Janiny Sieklickiej w Czernicach Borowych zawiera: aktualności, informacje dyrektora, historię szkoły, doniesienia o radzie pedagogicznej, radzie rodziców i samorządzie uczniowskim, znajduje się tam także wzmianka o patronie szkoły, hymn szkoły, zbiór dokumentów szkoły, sprawozdanie o realizowanych projektach, adresy kontaktowe, archiwum szkoły, wykaz podręczników i wybrane dane o absolwentach szkoły [Portal Szkoły..., 2014]. Takich portali w różnych stopniach i typach szkół – uczelni jest wiele, które przede wszystkim mają charakter promocyjny dla danej placówki, np. obejmują sfery publiczne, aktywizują uczniów – studentów, nauczycieli, rodziców i otoczenie lokalne, co na ogół nie znajduje jednak wyraźnego odzwierciedlenia w dostępnych materiałach internetowych. Co prawda, w internetowych przekazach pojawiają także opisowe artykuły, np. o roli Internetu w bibliotece szkolnej [Widz, 2014], niestety, o szeroko rozumianej społeczności szkolnej

– uczelniej ukierunkowanej na edukację raczej można dedukować w kontekście do upowszechnianych w nich treści.

W wyszukiwarce Google'a pod hasłem wirtualna szkoła oferuje się zróżnicowane oferty edukacyjne, dotyczące innowacyjnych platform, które mają usprawnić działalność polskich szkół – uczelni oraz placówek oświatowych. Przykładowo, Wirtualna Szkoła (Eszkola24.pl) jako platforma internetowa łączy w sobie funkcjonalny system do zarządzania szkołą, elektroniczny dziennik, platformę e-learningową, wirtualną bibliotekę i forum dyskusyjne. Jako projekt jest współfinansowana przez Unię Europejską w ramach Programu 8.1. Innowacyjna Gospodarka. Cenne jest to, że *System Wirtualna Szkoła* jest efektem dwóch lat intensywnej pracy nad stworzeniem narzędzia, które usprawni funkcjonowanie szkół, pomoże w pracy dyrektorom i pedagogom, a także będzie wsparciem dla rodziców i uczniów (Wirtualna Szkoła). *System Wirtualna Szkoła to kompleksowe i funkcjonalne narzędzie do zarządzania placówkami oświatowymi, które łączy w sobie e-dziennik, platformę e-learningową, forum dyskusyjne oraz wirtualną bibliotekę* (Jarosław Grabka, prezes Perfektus System). Należy również wspomnieć o serwisach społecznościowych, takich jak: Twitter, Facebook, Nasza Klasa, które na całym świecie podbijają internetowy rynek, które – co prawda – mogą mieć negatywne wpływy na użytkowników, ale na ogół oddziałują korzystnie jako tzw. *social media*, gdy intencjonalne nauczanie ma miejsce w domu i szkole (Wirtualna Szkoła).

W uczelniach wyższych nierzadko mamy do czynienia z funkcjonalną absencją w zakresie praktycznej działalności opiekuńczo-wychowawczej, a akademicką edukację w zasadzie zawęża się do nauczania/studiowania, chociaż zdarzają się aktywne studenckie samorządy i koła naukowe. Na ogół uczelnianą sferę publiczną ujmowaną od strony wirtualnej, np. z punktu widzenia świata życia codziennego, dostrzega się przede wszystkim w zakresach: 1) administracyjnym (koncentracja na zarządzaniu); 2) edukacyjnym (kształcenie akademickie i częściowo socjalizujące wychowanie); 3) naukowym (związanym z badaniami i rozwojem kadry naukowo-dydaktycznej).

W oczekiwaniu na cykliczne badania nad działaniami społecznymi wspomaganymi ze strony internetowych platform i forów dyskusyjnych w polskich szkołach i uczelniach zachodzi potrzeba odwołania się m.in. do wyników badań Marioli Gańko-Karwowskiej (2013), która posiłkując się poddanymi analizie materiałami empirycznymi w konfrontacji z literaturą przedmiotową zaproponowała następujące stwierdzenia.

1. Na ogół mamy do czynienia z typowymi zachowaniami cyberwładzy wobec masowej sfery publicznej oraz wobec proceduralnych aspektów funkcjonowania obligatoryjnej masowej i medialnej sfery publicznej, który ujawnia się w: a) kulturowym zasobie uniwersyteckiego wirtualnego świata życia codziennego, gdzie dominuje strategia umacniania władzy przez instrumentalizację praw dostępu do informacji publicznej oraz żądanie respektowania normatywnego składnika medialnego świata życia publicznego ustanowionego przez cyberwładzę; b) normatywnym składniku świata życia uniwersytetu zorientowanego na kreowanie i umacnianie takich wzorów prawowitych odniesień między członkami akademickiej społeczności, uwikłanej w hierarchię decydowania; c) osobowościowym składniku świata życia uniwersyteckiego jako

wirtualnego użytkownika, który raczej powinien być zorientowany na poddawanie się biegowi życia, np. dominuje podmiotowa interaktywność komunikacyjna.

2. Zachowanie komunikacyjne wirtualnej społeczności realizuje się w działaniu społecznym: a) w obszarze kulturowych zasobów wzorów zachowań komunikacyjnych, np. dotyczących analizy pól aktywności w sferze struktury treści w kontekście zachodzącej transformacji społecznej, analizy proceduralnych wątków działań społecznych wirtualnego demosu, analizy procesowego aspektu działań ukierunkowanych strategicznie, nawet wówczas, gdy bywają strategicznie ukryte; b) w sferze normatywnych kontekstów działań społecznych wirtualnego demosu, co stwarza namiastkę wolności oraz siły i władzy *marionetek*; c) w zakresie walorów osobowościowych, ujawnianych, nabywanych, utrwalanych jako kompetencje komunikacyjne, czyli składnik świata życia członków wirtualnej społeczności, realizującej się na zasadzie dogmatycznych nastawień, którym brakuje racjonalności komunikacyjnej [Gańko-Karwowska, 2013, s. 233-236].

Zakończenie

Spór o model działania społeczności edukacyjnej w procesie formowania się wirtualnej publicznej demokracji budzi nie tylko niepokój intelektualny, ale także praktyczny, o charakterze ustrojowo-funkcyjnym. Wynika to stąd, że kreowanie postaw społeczno-obywatelskich przy wykorzystaniu informacyjnych platform i forów dyskusyjnych adresowane jest przede wszystkim do szkół, które powinny doskonalić swoje funkcje opiekuńcze, kształcące i wychowawcze oraz uczelni wyższych zajmujących się badaniami naukowymi, ale także szeroko rozumianymi funkcjami edukacyjnymi. Intencjonalne wykorzystanie internetowych platform i forów dyskusyjnych jako doskonałych i niełatwych w edukacyjnych aplikacjach narzędzi intelektualnych jest obszarem intensywnych przedsięwzięć ze strony reprezentantów władz administracyjnych oraz tzw. merytorycznych funkcjonariuszy ds. wirtualnych mediów oraz ogółu nauczycieli, uczniów – studentów, rodziców, jak również otoczenia społecznego, korzystających z wirtualnej edukacji funkcjonującej w sferze publicznej. Dlatego, nawiązując do celów poznawczych niniejszego opracowania, należy podkreślić, że zasygnalizowane merytoryczne wątki, dotyczące sensu i istoty dyskusji nad edukacyjną wirtualnością, występują m.in. w szkolnych i uczelnianych portalach internetowych oraz z nimi związanych wirtualnych forach dyskusyjnych, skłaniają do dyskusji oraz kontynuowania przedmiotowych badań naukowych ze strony subdyscyplin komunikacyjnych i pedagogiki mediów. W zakresie oczekiwanych do realizacji celów użytecznych jawią się następujące postulaty, aby: 1) doskonalić proces wirtualizacji szkół i uczelni, zmierzając do podnoszenia jakości ich promocji oraz usprawniania w zarządzaniu; 2) angażować kadrę edukacyjną, uczniów – studentów i rodziców do opiniowania szkolnych – uczelnianych portali internetowych; 3) tworzyć internetowe fora dyskusyjne o charakterze dydaktycznym, społeczno-kulturalnym i obywatelskim o zróżnicowanych profilach organizacyjno-treściowych; 4) upowszechnić e-learning jako formę – metodę edukacyjną dla uczniów/studentów: zdolnych, średnio-zdolnych i mających trudności w nauce – studiowaniu. Chodzi więc o to, aby wirtualna szkoła/uczelnia rozwijała się nie tylko pod batutą cyberwładzy, ale także żywiołowo pod wpływem niekoniecznie „wyszukiwanych”

przez władze uczniów/studentów, jako inicjatorów godziwych przedsięwzięć o takich walorach innowacyjno-twórczych, które korespondują z wirtualnymi przygodami dziecięco-młodzieżowymi na rzecz wdrażania idei LLL.

Bibliografia

- Barney D.: *Społeczeństwo sieci*. Sic! Warszawa 2008
- Batorski D., Olechnicki K.: *Wprowadzenie do socjologii Internetu*. „Studia Socjologiczne” 2007, nr 3
- Becheikh N., Su, Z.: *L'organization virtuelle: un avenir qui se dessine*. „Revue Française de Gestion” 2005, nr 154
- Biała Księga Nowego BIP* opublikowana w marcu 2006 r.
- Cyberprzestrzeń i edukacja*. Red. T. Lewowicki, B. Siemieniecki. Wydawnictwo Adam Marszałek, Toruń 2012
- Czym jest wirtualna szkoła?* <http://www.euc.org.pl> [dostęp 06.06.2014]
- Gańko-Karwowska M.: *Działania społeczności akademickiej w wirtualnej uniwersyteckiej sferze publicznej*. Wydawnictwo Naukowe Uniwersytetu Szczecińskiego, Szczecin 2013
- Gnitecki J.: *Przemiany informatyki oraz cywilizacji i edukacji informacyjnej*. Wydawnictwo Polskiego Towarzystwa Pedagogicznego, Poznań 2005
- Goffman E.: *Piętno. Rozważania o zranionej tożsamości*. Gdańskie Wydawnictwo Psychologiczne, Gdańsk 2005
- Habermas J.: *Teoria działania komunikacyjnego*. T. 2. Wydawnictwo naukowe PWN, Warszawa 1999
- Integrating Information Literacy into the Higher Education Curriculum: Practical Models for Transformation*. Ed. L. Routh.: California: State University 2004. [Za:] E. Perzycka: *Struktura i dynamika kompetencji informacyjnych nauczyciela w społeczeństwie sieciowym*. Wydawnictwo Naukowe Uniwersytetu Szczecińskiego, Szczecin 2008
- Lauwerys I. A., Cowen R.: *Teoretyczne aspekty problemu*. [W:] *Bliskie i dalekie cele wychowania*. Raport przygotowany dla UNESCO. PWN, Warszawa 1987
- Olechnicki K., Załęcki P.: *Słownik socjologiczny*. Wydawnictwo Graffiti BC, Toruń 2000
- Perzycka E.: *Struktura i dynamika kompetencji informacyjnych nauczyciela w społeczeństwie sieciowym*. Wydawnictwo Naukowe Uniwersytetu Szczecińskiego, Szczecin 2008
- Portal Szkoły Podstawowej im. Janiny Sieklickiej w Czernicach Borowych. <http://www.czerniceborowe.pl> [dostęp 08.06.2014]
- Rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 18 stycznia 2007 r.
- Sadura P.: *Gra w klasy. Selekcja i reprodukcja w polskiej szkole*. [W:] *Uniwersytet zaangażowany. Przewodnik krytyki politycznej*. T. XIX. Warszawa 2010

Schütz A.: *O wielości światów: Szkice z socjologii fenomenologicznej*. NOMOS, Kraków 2008

Śpiewak P.: *Obietnice demokracji. Pejzaże myśli*. Wydaw. Prószyński i S-ka, Warszawa 2004

Ustawa z dnia 6 września 2001 roku o dostępie do informacji publicznej

Wenta K.: *Holistyczny wymiar edukacji wspomaganej technologią informacyjną*.

[W:] *Komputer w Edukacji*. Red. J. Morbitzer. Wydawca: Katedra Technologii i Mediów Edukacyjnych Uniwersytetu Pedagogicznego w Krakowie, Kraków 2009

Wenta K.: *Kontrola społeczna dla bezpieczeństwa w sieci informacyjnej*. [W:] *Edukacja dla bezpieczeństwa. Media a bezpieczeństwo. Edukacyjne konteksty bezpieczeństwa*. Red.

A. Piotrowski. Wydawnictwo Wyższej Szkoły Bezpieczeństwa w Poznaniu, Poznań 2012

Widz M.: *Rola Internetu w bibliotece*. <http://www.edukacja.edux.pl> [dostęp 08.06.2014]

Wimmer R., Dominick J. R.: *Mass media. Metody badań*. Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego, Kraków 2008